

GENTIAAN

CONTACTBLAD IVN OOST ACHTERHOEK

BELEEF DE NATUUR!

IVN Oost-Achterhoek

Voorzitter:

Jacqueline Borgers-Collou, Looweg 10, 7152 AL Eibergen, tel.: 0545-479997, e-mail: jborgers-collou@hetnet.nl

Vice-voorzitter:

Marcel Karperien, Bronkhorstkamp 10, 7151 DJ Eibergen, tel.: 0545-478378, e-mail: h.b.j.karperien@utwente.nl

Secretaris:

Gertrude Bomer, Havekortweide 9, 7152 KJ Eibergen, tel.: 0545-472457, e-mail: gertrdebomer@chello.nl

Penningmeester:

Henriëtte ter Braak, Tongerlosestraat 17, 7131 WH Lichtenvoorde, tel.: 0544-373277, e-mail: hterbraakvdk@planet.nl

Leden:

Jan Dirk Focker, Kamperweg 7, 7137 PA Lievelede, tel.: 0544-487469, e-mail: jandirk@focker.eu

André Hendriks, Dorpsstraat 85, 7136 LJ Zieuwent, tel.: 0544-352043, e-mail: hendriks.wopereis@hotmail.com

Anke Hollink (Tevens vertrouwenspersoon), Huikert 17a, 7161 GJ Neede, tel.: 0545-291109, e-mail: johnenankenhollink@hetnet.nl

WERKGROEPEN

Landschapsbeheer: Johnny Hollink, Huikert 17a, 7161 GJ Neede, tel.: 0545-291109, e-mail: johnenankenhollink@hetnet.nl

Promotie: Ben ter Braak, Tongerlosestraat 17, 7131 WH Lichtenvoorde, tel.: 0544-373277, e-mail: benterbraak@kpnmail.nl

Thema-avonden: Hans Berndsen, Papaverstraat 8, 7151 VZ Eibergen, tel.: 0545-477222, e-mail: j.berndsen1@upcmail.nl

Vleermuizen: Anke Hollink, Huikert 17a, 7161 GJ Neede, tel.: 0545-291109, e-mail: johnenankenhollink@hetnet.nl

Wandelen: André Hendriks, Dorpsstraat 85, 7136 LJ Zieuwent, tel.: 0544-352043, e-mail: hendriks.wopereis@hotmail.com

Website: Frans Bomer, Havekortweide 9, 7152 KJ Eibergen, tel.: 0545-472457, e-mail: webmasterivnoostachterhoek@gmail.com

Contributie: Leden € 24,00

Huisgenoten: € 11,00

Jeugdlid: € 12,00

Donateur: € 11,00 (mag meer).

Bankrekening: Rabobank Achterhoek-Oost, NL88RABO0316440116 t.n.v. IVN

3	Bestuur, ALV en redactie
4	Kijk eens naar de vossenstaart
6	Insecten
7	Busreis
8	Koekoek
9	Weer
10/11	Afdelingsnieuws
12/14	Activiteiten
15	Lente in Eibergen
16	Kees vertelt
17	Kijk eens naar de havik
19	Agenda

Gentiaan nummer 105: April 2016

De Gentiaan verschijnt vier maal per jaar in januari, april, augustus en december.

De redactie Gentiaan bestaat uit:

Vaste medewerkers: Els van Dijk, Iet Hensbroek, Marco Boekelder, Auke Hoekstra, Kees de Rooij en Theo Hermus.
Coördinator redactie: Frans Bomer, Havekortweide 9, 7152 KJ Eibergen, tel 0545-472457. E-mail: redactiegentiaan@gmail.com.

Sluiting volgend nummer: Het volgende nummer van de Gentiaan verschijnt half augustus. De sluitdatum voor de kopij is: 15 juli.

(Kopij digitaal aanleveren als platte tekst zonder opmaak. Foto's als losse jpg-bestanden in hoge resolutie.
Maximale omvang van bijdragen: ongeveer 500 woorden.)

Van de bestuurstafel

Het is voorjaar. De merel zit al op het nest en de houtduif heeft al jongen, mees en vink zijn al druk bezig om een nest te bouwen.

Maar bij het IVN zitten ze ook niet stil. Er wordt achter de schermen hard gewerkt om een educatieve natuurtuin, vleermuizenonderkomen en een tentoonstellingsruimte voor vleermuizen te realiseren op het voormalige waterzuiveringsterrein in Neede.

De werkgroep wandelingen heeft de eerste wandelingen erop zitten, de belangstelling was met name voor de doorstapwandeling in Neede groot.

Het knotten van de wilgen zit er ook op bij de werkgroep landschapsbeheer. Nu even rust tot de zomersnoei. Maar er is altijd herstelwerk aan de borden op de Needse berg en het onderhoud van de wandelpaden die daar kapot worden gereden.

Op de jaarvergadering was het niet zo druk maar er zijn nog wel een paar onderwerpen die onze aandacht vragen. Er

komt een vacature voor secretaris want Gertrude Bomer stopt ermee. En in de nabije toekomst stopt onze penningmeester Henriette ter Braak ook. Heb je interesse laat het ons weten.

We zitten ook zonder jeugdgroep. Het zou mooi zijn als er enthousiaste leden zijn die iets nieuws voor de jeugd willen organiseren.

Houd de website goed in de gaten want bij de thema-avonden zijn er nog interessante lezingen. Bij de vleermuizenwerkgroep staat ook weer het een en ander op het programma en er komen nog een paar mooie wandelingen aan. We hopen velen van u te verwelkomen. Ik wens u een zonnig en mooi voorjaar.

• André Hendriks

.....

Kort verslag ALV

De ALV vond plaats op woensdag 16 maart 2016 in de Kruidenhof te Mallum, aanwezig waren 19 leden/donateurs, inclusief de bestuursleden.

Hierbij een aantal punten uit de notulen, de volledige notulen ontvangen de leden voorafgaand aan de ALV van 2017.

Jaarverslag Secretaris over 2015

In het jaarverslag is opgenomen hoe het staat met de uitvoering van het meerjarenplan 2011-2016 (zie het betreffende document). Het bestuur gaat binnenkort aan de slag met het formuleren van een nieuw meerjarenplan voor de periode 2017 tot 2022. Het verslag wordt door de vergadering goedgekeurd met dank aan de secretaris.

Verslag penningmeester over 2015

Het positieve resultaat danken we aan de inspanningen van de werkgroep Landschapsbeheer die taken voor onder andere de gemeente Berkelland uitvoert en daarvoor een vergoeding krijgt. Het verslag wordt goedgekeurd door de vergadering met dank aan de penningmeester. De kas controlecommissie heeft geen onregelmatigheden ontdekt en kwam tot de conclusie dat het er keurig uitzag. Hiermee is de penningmeester gedechargeerd voor het boekjaar 2015.

Voorstel tot verhoging van de contributie

Het bestuur stelt voor om met ingang van het jaar 2016 de contributie te verhogen van € 21,- naar € 24,- per jaar per lid. Zo is het verschuldigde lidmaatschapsgeld gelijk aan dat wat de landelijke IVN hanteert voor leden die zich direct bij hen hebben aangemeld. Deze harmonisatie is al in de ALV van 2013 afgesproken. Niemand van de aanwezigen heeft hier problemen mee dus wordt het voorstel unaniem aangenomen.

Veiligheidsbeleid

Alle coördinatoren van de verschillende werkgroepen zullen hun vrijwilligers vragen kennis te nemen van document 1 'Model omgangsregels IVN afdelingen' en van document 2 'Model gedragscode voor omgang met minderjarigen'. Hen wordt gevraagd deze gedragscode te ondertekenen. De coördinatoren bewaren de ondertekende gedragscodes van hun medewerkers en de ondertekende gedragscodes van de coördinatoren zelf worden door het

secretariaat bewaard. Er zijn geen vragen over dit onderwerp. Het hebben van een veiligheidsbeleid wordt als positief ervaren.

Samenwerking met de KNNV Oost-Achterhoek

Lees hier meer over in deze Gentiaan op de pagina Afdelingsnieuws.

Rooster van aftreden bestuursleden/(her)benoeming bestuursleden en voorstel voor herbenoeming

Aftredend in 2016: Marcel Karperien (vice-voorzitter en herkiesbaar voor een deel van de termijn) en Jan Dirk Focker (bestuurslid en herkiesbaar), beiden zijn herkozen.

Na de pauze vertelt Kevin Collins ons een inspirerend en leerzaam verhaal over de koekoek, die eigenlijk maar enkele maanden in ons land verkeert en het grootste deel van het jaar bezig is met zijn trektocht naar Afrika, net bezuiden de Sahara en zijn winterverblijf aldaar. Een uitgebreid verslag hiervan treft u in deze Gentiaan aan.

• Gertrude Bomer-van der Mheen

.....

Van de redactie

Dit is alweer het tweede nummer van dit jaar en dankzij de bijdragen van onze vaste medewerkers en een aantal losse bijdragen zijn we er denken we weer in geslaagd een interessant nummer te produceren.

We willen u echter opnieuw vragen om niet te aarzelen wanneer u iets denkt te kunnen bijdragen aan het volgende nummer, dat maakt het blad levendiger naast alle vaste rubrieken. Op pagina 2 kunt u lezen waar uw bijdrage aan moet voldoen, waar het heengestuurd moet worden en voor wanneer.

We willen u daarnaast de mogelijkheid onder de aandacht brengen van een digitale versie in plaats van de papieren. Indien u dat wenst (groot voordeel is dat u het hele blad in kleur krijgt) verzoeken wij u dit per email (redactiegentiaan@gmail.com) door te geven. Uiteraard is dit geheel vrijwillig, als u niets laat horen krijgt u het blad gewoon weer in de papieren versie.

Wij wensen u veel lees- en kijkplezier.

• De redactie

Grote Vossenstaart (*Alopecurus pratensis*)

U hebt vast wel eens gras gezien, al was het alleen maar in de weilanden, op sportvelden of in uw gazon.

Deze grassen zijn allemaal groen en meestal bloeien ze niet dankzij het maaien.

Maar langs de bermen en in het bos ziet u grassen die bloeien. Op allemaal verschillende manieren en in verschillende perioden.

Niet zo verwonderlijk, want er zijn wel 8000 soorten en ze leven overal op de wereld. U mag er vanuit gaan, dat ook rijst en granen tot de grassen behoren en er zijn gegevens, dat vooral rijst al zo'n 129 miljoen jaar bestaat.

Een gras herkennen vinden we niet zo moeilijk: groen, een langere of kortere stengel en een min of meer kleurloze bloem. Waar hebben we het eigenlijk over.

Nou, ik denk dat als er geen gras groeide de natuur er heel wat saaier uit zou zien. En het leven voor veel insecten, maar ook dieren niet zo aangenaam zou zijn.

Laten we eens een bepaald soort gras onder de loep nemen: vossenstaart en dan de grote. Heel herkenbaar, kijk maar naar deze foto.

De grote vossenstaart is een wilde, zodevormende vaste plant met rechtopgaande, soms aan de voet geknikte bloeistengels en met korte uitlopers. De soort komt algemeen voor op rijke, vochtige, iets kalkrijke grond in graslanden, uiterwaarden, dijken, bermen en lichte loofbossen. De plant verdraagt tijdelijke overstromingen goed. De hoogte is circa 1,2 m. Het is in het vegetatieve stadium een erg voedzame (hoge voederwaarde) plant en één van de vroegst bloeiende grassoorten. Hij bloeit van april tot juni en vaak een tweede keer van augustus tot oktober.

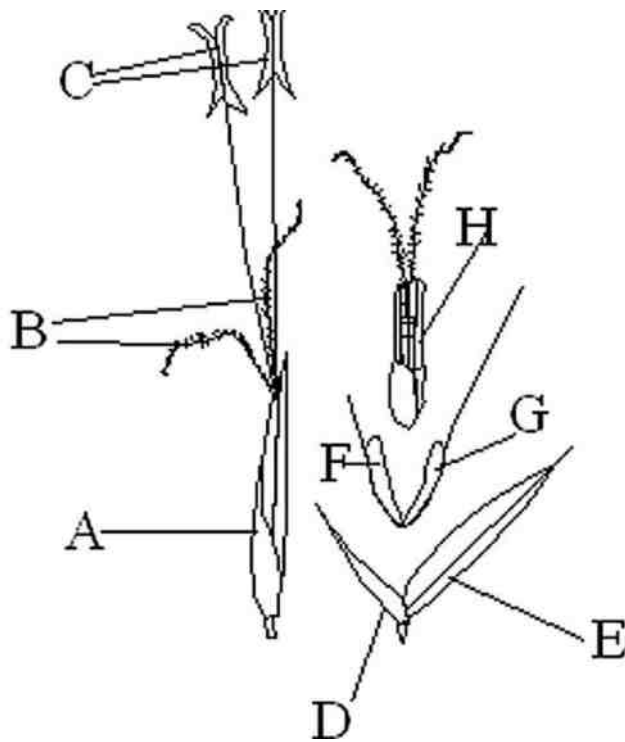
En als we hem in de natuur weergeven ziet hij er zo uit:

Geknikte vossenstaart.

Eerlijkheidshalve moet ik dan wel zeggen, dat dit de geknikte vossenstaart is, maar toch....Uiteindelijk bestaat er ook nog de rosse vossenstaart, de knolvossenstaart en de duist. Die laatste is de vossenstaart en is echt onkruid, nergens voor te gebruiken. Maar allemaal zijn ze te herkennen aan de "vossenstaartaar".

Deze aar, bestaat uit vele kleine aartjes die ieder een bloempje vormen. Hieronder ziet u een tekening van zo'n bloempje. Aan de uitleg kunt u zien, dat zo'n bloempje best moeilijk te determineren is. Vandaar, denk ik tenminste, dat iedereen het zo moeilijk vindt om al die grassen te herkennen.

A="volledig" aartje met een bloeiende bloem

B = stamper

C = helmhokjes

D= onderste kelkafje

E = bovenste kelkafje

F= bovenste kroonafje (Palea) al dan niet met korte naald

G = onderste kroonafje (Lemma) al dan niet met grotere naald

H= stamper en overige bloemdelen in niet uiteengevouwen staat

Bij een bloem heb je het gewoon over een bloem met kroon- en kelkbladeren en een stamper en meeldraden, maar hier komen er nog onderste en bovenste kelk- of kroonafjes bij met een korte of grotere naald..... Zoek het maar uit. Ik zou zeggen: geniet ervan. ze doen het goed in boeketten, behalve de vossenstaart.

• Iet Hensbroek

(advertentie)

ONTWERP, AANLEG EN ONDERHOUD VAN BELEVINGSVOLLE TUINEN

(0)545 - 292 568

POST@TUINENVANGEERDINK.NL

WWW.TUINENVANGEERDINK.NL

(advertentie)

www.camping-eversman.nl

Bliksteeg 1, 71 61 PG Noordijk (Neede) Tel. 0545 291906

Kom Genieten van het buitenleven,
de natuur, rust en ruimte op
Camping D'n Eversman !

Een gezellige kleinschalige groene camping in
het stiltegebied van Noordijk met
verwarmd zwembad met peuterbad,
kinderboerderij en speeltuin.

In het hoogseizoen en de meivakantie
zijn er leuke kinderactiviteiten.

Groepsaccommodatie "De Schöppe". 33 pers.

Insecten

Microvlinders Microlepidoptera

Vlinders zijn er in alle soorten en maten.

De dagvlinders zijn te herkennen aan hun knopjes op hun antennes en ze zijn kleurrijk. Nachtvlinders hebben alleen antennes, geen knopjes.

Nachtvlinders kun je verdelen in verschillende soorten (pijlstaarten, uiltjes, beervlinders, spanners etc.), daarnaast zijn er ook microvlinders (zie Microlepidoptera.nl). In de volksmond worden de microvlinders wel motjes genoemd. Men leeft ook in de veronderstelling dat deze beestjes schadelijk zijn en gaten in je kleren eten. Echter er zijn maar enkele motjes die dat doen, in het algemeen heeft men er weinig last van .

Microvlinders zijn in te delen in soorten (families).

Eén van de families welke ik tegenkwam en waarvan ik in verbazing en verwondering raakte is die van de Langsprietmotten (Adelidae) en (Nematopogoninae). De antennes van de mannetjes zijn veel langer dan hun lichaam. Die van de vrouwtjes zijn korter. De antennes zijn bij de vlinders wat voor ons de neus is. De mannetjes kunnen van kilometers afstand de geur (feromonen) ruiken welke de vrouwtjes afscheiden. Het woord "feromoon" heeft zijn oorsprong in de Griekse woorden 'pheran' en 'horman', en betekent "drager van opwinding". Het zijn natuurlijke chemische stoffen welke geproduceerd worden door insecten, dieren en mensen om de andere sekse aan te trekken.

Alle microvlinders hebben Nederlandse namen gekregen waarvan sommige net zo tongbrekend zijn als hun wetenschappelijke namen.

Er zijn ongeveer 14 à 16 verschillende langsprietmotten in Nederland te vinden.

Hierbij foto's van enkele soorten die ik in Berkelland ben tegengekomen en gefotografeerd heb in mei en juni.

• Theo Hermus

De gevlekte langsprietmot (*Nematopogon adansonella*)

Smaragdlangsprietmot (Adelidae *Adela reaumurella*) mannetje

Geelbandlangsprietmot (*Nemophora degeerella*)

Gebandeerde langsprietmot (*Adela croesella*)

Bleke langsprietmot (Adelidae *Nematopogon swammerdamella*)

Smaragdlangsprietmot (Adelidae *Adela reaumurella*) vrouwtje

Beleef de natuur!

Utrechtse Verrassingen

zaterdag 21 mei 2016

Van 08:00 – 19:00 uur

Met de IVN –BUS maken we de natuurtocht "Utrechtse Verrassingen".

Niet alleen de omgeving van Utrecht heeft de natuurliefhebber veel te bieden maar ook de stad Utrecht. We bezoeken deze dag in ieder geval de Botanische tuinen van de Universiteit Utrecht op Fort Hoofddijk. Ook de omgeving van Utrecht zullen we bezoeken maar wat we daar gaan doen blijft nog even een verrassing.

In en om de stad Utrecht zijn er vele groene belevenissen te genieten. Als je in ieder geval goede schoenen, je fototoestel, een verrekijker en ook nog je spiegeltje en loepje meeneemt dan ben je optima forma voorbereid.

Uiteraard zorgen wij ervoor, dat er onderweg weer veel te beleven valt.

IVN leden € 40,00 p.p.

Niet leden € 45,00 p.p.

Incl. Bus, Lunch, Koffie/Thee en eventuele entrees.

De koekoek

De koekoek, dat is toch die vogel die haar eieren legt in het nest van een ander? Dat is die vogel die te lui is om haar eigen eieren uit te broeden. Ook, die heb ik al vele jaren niet meer gehoord, hoe gaat het toch met de koekoek? Deze en vele andere vragen zijn beantwoord op woensdagavond 16 maart aansluitend op de ALV. De eerlijkheid gebiedt mij te vermelden dat er ook vragen onbeantwoord bleven.

De koekoek, een vogel die van grote invloed is geweest op onze Europese cultuur. Denk alleen aan de koekoeksklok, de uitspraak: 'Dank je de koekoek' en van een iets modernere tijd James Bond. Wie afgelopen winter naar de film SPECTRE is geweest weet dat James Bond een wees is en dat hij opgevoed is door de vader van zijn tegenstander Franz Oberhauser.

De koekoek is een vogel die wereldwijd gebruik maakt van zo'n 300 waardvogels. Hier in Nederland zijn bekende waardvogels: de heggenmus, kleine karekiet, boompieper en graspieper. Dit gebeurt allemaal door de koekoek die wij hier in Nederland kennen, de Cuculus canorus. Om aan die 300 waardvogels te komen is het wel zo dat deze koekoek tot aan Japan actief is. Is een koekoeksjong enig kind? Dat de koekoek eitjes en jongen van de waardvogel verwijderd is mogelijk bekend. Maar zoveel koekoeksoorten (wereldwijd ongeveer 140) zoveel manieren om groot te worden. Neem als voorbeeld de kuifkoekoek (*Clamator glandarius*), deze koekoek verwijdert geen eitjes, maar gaat de concurrentie aan met jongen van de waardvogel. Zijn dit eksters (*Pica pica*), dan moeten deze jonkies hun meerdere erkennen in het bedelgedrag van de kuifkoekoek. Indien er genoeg eten gebracht wordt door de volwassen eksters, dan wordt een ieder groot. Is dit niet het geval dan sterven jonge eksters.

meer stijgt. Want het is zo dat elk koekoeksvrouwtje 1 type waardvogel heeft. Ik ben al blij als ik 1 kleine karekiet (waardvogel) kan vinden, laat staan 15. Hier komt nog bij dat zij haar eitje op het juiste moment dient te leggen. Niet te vroeg, gegarandeerd dat haar eitje verwijderd wordt, niet te laat want dan komt het koekoeksjong te laat uit het ei om de andere eieren te verwijderen. Waardvogelkuikens verwijderen kost meer moeite, en brengt meer gevaar voor het koekoeksjong met zich mee. Er vallen weleens koekoeksjongen uit het nest bij het verwijderen van waardvogeljongen.

Eind april, begin mei zijn onze koekoeken weer terug in Nederland. Om een indicatie te krijgen van hoe dichtbij de koekoeken zijn, kijk op de website van de BTO. De BTO is de Engelse tegenhanger van de Sovon. Sinds 2011 voorzien zij koekoeken van zenders om o.a. hun vertrekdata, winterverblijven en trekroutes te traceren. Op dit moment, midden maart, zijn de meesten net begonnen aan hun trek richting Europa. Via de volgende link is de actuele situatie te zien: <http://www.bto.org/science/migration/tracking-studies/cuckoo-tracking>.

Dat de koekoek een boeiende vogel is, dat is zeker. Ik gun jullie allen het genot van het horen van de bekende roep van de KOEKOEK!

• Kevin Collins Foto's: vogeldagboek.nl (Adri de Groot)

Bij de zwarte kraai (*Corvus corone*) worden de jonge kraaien niet weggeconcentreerd, daar profiteren juist de kraaien van de aanwezigheid van de kuifkoekoek. Uit onderzoek blijkt dat er meer kraaien groot worden indien er een kuifkoekoeksjong in het nest aanwezig is. De reden is dat indien er een roofdier in de buurt is, het koekoeksjong een stinkend zwart goedje wegpoept. Dit goedje stinkt zo erg dat het roofdier zich gauw uit de voeten maakt. Kortom hier is sprake van een win-win situatie.

Wat is van belang om te weten over 'onze' koekoek? Het feit dat het koekoeksvrouwtje zo'n 15 nesten in de gaten moet houden om op het juiste moment haar ei te leggen, getuigt niet van luiheid. En dit doet ze ongezien. Want indien zij gezien wordt is de kans groter dat het koekoeksei verwijderd wordt. En dat zij 15 nesten in de gaten moet houden van 1 vogelsoort zorgt ervoor dat mijn respect nog

Duizend jaar weer, wind en water in de Lage landen

Hoe was het weer vroeger? Hoe ver kunnen wij terug kijken? Vanaf de kleine ijstijd rond 1400? Of nog vroeger terug? Ik zou het niet weten. Maar wie er veel over kan vertellen is Drs. J. Buisman. Hij heeft tot nu toe al 6 delen van het boek DUIZEND JAAR WEER, WIND EN WATER IN DE LAGE LANDEN geschreven. En hij vertelde dat deel 7 al aardig opschiet. Deel 6 gaat over de jaren 1751 tot 1800.

J.Buisman en Borculo.

Maar eerst even vertellen wie Drs. J. Buisman is. Drs. J. Buisman werd geboren in Culemborg in 1925 en groeide op in Borculo. Hij woonde daar met veel plezier vertelde hij mij, hij was toen 5 jaar oud. Toen hij 10 jaar was ging hij weg. Hij woonde vlak bij de watermolen. Hij vertelde mij het volgende:

“Als ik de naam Borculo lees, stijgt mijn temperatuur altijd met minstens een graad! Ik woonde er van 1930 tot 1937! Met veel plezier. Onder meer bij de brug, vlak bij de oude sluis en de watermolen. En wat een mooie streek! En wat was ik graag in de Achterhoek of aan de IJssel blijven wonen!”

Na zijn opleiding is hij jaren onderwijzer in Den Haag geweest. Later studeerde hij aardrijkskunde en geschiedenis in Amsterdam. Hierna werkte hij 28 jaar als leraar aan het St. Janscollege in Den Haag. Ik heb hem meegemaakt bij een lezing in Enschede en bij het KNMI. Hij is een rasverteller met veel humor erbij. Vanaf 1988 heeft hij onderzoek gedaan bij het KNMI naar het weer van de afgelopen 1000 jaar. Hij schreef ook nog meer boeken over het weer (20 stuks). Bar en Boos is het bekendste (1984). Maar ook Weer of geen weer en het boek Extreem weer heeft hij geschreven. Nu werkt hij rustig door aan het laatste deel van 1800 tot het jaar 2000. Genoeg over deze bijzondere man die ik ken.

Deel 1

Het boek heeft 656 bladzijden, ik pak er zo maar wat uit: jaartal 873 – 874: De winter is deze keer vroeg. Veel sneeuw. Van de 1e november tot 14 februari bedekte sneeuw het gehele aardoppervlakte. De Rijn was begaanbaar dichtgevroren. De winter was erg streng en ongewoon lang. Ook bezorgde de onmetelijke hoeveelheid sneeuw die vanaf begin november tot aan de lente-nachtevening (21 maart) zonder onderbreking viel, de mensen die de bossen wilden opzoeken om hout te sprokkelen veel last. Daardoor gebeurde het, dat niet slechts dieren, maar ook veel mensen door de kou omkwamen. Ook de Rijn en de Main waren door een ijzige vorst gekluisterd en konden lange tijd overgestoken (begaan) worden. Voor zover bekend is dit

Kopij

Stuur de kopij voor het volgende nummer van de Gentiaan uiterlijk 15 juli in !!

Op bladzijde 2 ziet u hoe.

de tweede keer in deze eeuw, dat de Rijn begaanbaar is dichtgevroren.

Deel 6

Visserij in 1768.

Aan de grote visserij (haring) nemen 148 schepen deel, waarvan 6 uit Vlaardingen. De resultaten zijn over het algemeen goed. Aan de vangst op kabeljauw bij IJsland nemen 160 schepen deel (75 uit Maassluis, 68 uit Vlaardingen). Het resultaat hiervan is slecht. Ook de kabeljauwvangst op de Doggersbank valt tegen.

Aan de walvisvangst bij Groenland nemen 124 schepen deel, acht minder dan vorig jaar, vijf ervan verongelukken, twaalf vangen niets en de overigen vangen 392 walvissen, die 9402 vaten spek leveren. De 36 schepen die naar Straat Davis (ten westen van Groenland) ter walvisvangst zijn gevaren deden het goed: 207 dieren die 8636 vaten spek leveren.

Nawoord: Dit kunnen wij nauwelijks bevatten, walvissen vangen en doden, maar het gebeurt nog steeds door Japan en Noorwegen.

Het volgende verhaal in de Gentiaan komt uit o.a. boek 2.

• Auke Hoekstra.

Afdelingsnieuws

Op deze pagina's treft u een aantal zaken aan die op dit moment actueel zijn.

Samenwerking met de KNNV Oost-Achterhoek

Op woensdag 16 maart 2016 hebben we onze Algemene ledenvergadering gehouden in de Kruidenhof te Mallum (zie voor een kort verslag pagina 3).

Op de agenda stond ook het punt: verdere samenwerking met de KNNV-afdeling Oost-Achterhoek.

Met name bij de wandelingen en de thema-avonden krijgt de samenwerking vorm. Landelijk wordt er al wat intensiever samengewerkt waarbij op termijn gestreefd wordt naar het samensmelten naar één Natuurorganisatie die met name gericht is op Natuureducatie en -beleving. Zo ver zijn we als afdelingen nog niet, maar we zijn positief over de samenwerking tot nu toe en willen die zeker voortzetten en mogelijk op punten intensiveren.

We zien ook wel duidelijke verschillen tussen onze organisaties. Daarom moeten we zorgvuldig omgaan met de wederzijdse toenaderingen. Aan de aanwezige leden is tijdens de ledenvergadering gevraagd om aan te geven welke kenmerkende zaken binnen onze IVN-afdeling voor de leden zo belangrijk zijn dat we die zouden moeten bewaren. Tijdens de vergadering hebben we suggesties mogen ontvangen maar omdat er relatief weinig leden aanwezig waren leggen we deze belangrijke vraag nog een keer via de Gentiaan aan u voor.

We hopen dat u de moeite wilt nemen het bestuur te mailen welke zaken voor u zo van belang zijn dat ze het waard zijn om die te bewaren in de toekomst. Het kan gaan om activiteiten die we nu ook al doen en die heel goed bevallen op de wijze zoals ze nu vorm krijgen, maar ook over de sfeer waarin de activiteiten worden gerealiseerd. Het bestuur hecht veel waarde aan uw inbreng in deze. Zo kunnen we ook in de toekomst als een bloeiende afdeling blijven bestaan.

Mail naar: gertrudebomer@chello.nl

- Gertrude Bomer-van der Mheen

Scholenproject Berkelland

Begeleiders gezocht voor educatie project Berkelland.

In de vorige Gentiaan heb ik verslag gedaan van het educatieproject 'actief in het landschap'. Voor dit project, dat gesubsidieerd wordt door de gemeente Berkelland en de provincie Gelderland, worden op 11 locaties in Berkelland verschillende activiteiten aangeboden aan het basisonderwijs.

Ondertussen zijn we zover dat we daadwerkelijk aan de slag kunnen gaan. In de maanden april t/m juni gaan we met 80 groepen op pad. Het was een hele klus om dit georganiseerd te krijgen. Gelukkig zijn er ook vanuit andere organisaties begeleiders beschikbaar waardoor we de begeleiding rond hebben kunnen krijgen. Op deze manier kunnen we met ± 1200 kinderen de natuur in. Hierbij hopen we natuurlijk dat ons enthousiasme voor natuur en landschap zo aanstekelijk werkt, dat er een nieuwe generatie natuurliefhebbers ontstaat. We hebben als IVN Oost-Achterhoek momenteel helaas geen vaste jeugdgroep, maar op deze manier hebben we wel de mogelijkheid om de jeugd te bereiken. De basisscholen krijgen voor de zomervakantie de informatie voor het komende schooljaar aangeboden zodat we vanaf september of oktober met een nieuwe reeks kunnen beginnen. We hopen dat we dan net zo veel reacties zullen krijgen. Graag zouden we meer begeleiders willen hebben zodat we aan de vraag kunnen voldoen. Hiervoor heb je enthousiasme voor de natuur nodig en moet je het leuk vinden om met kinderen in de leeftijd van 6 t/m 12 jaar te werken. Hierbij heb je wel de keus tussen de jongere en de oudere groepen. Per activiteit krijg je de benodigde materialen en activiteit-inhoud aangereikt. De belangrijkste doelstelling is dat kinderen lekker actief bezig zijn in de natuur, met de natuur.

Ben je hier in geïnteresseerd? Neem dan contact op met Jacqueline Collou jac@burocollou.nl of 0545-479765.

- Jacqueline Borgers-Collou

Ledenmutaties

Mede door de gidsencursus hebben zich de volgende nieuwe leden aangemeld:

Huub Elkink, Neede
Lies Jacobs- Rolden, Eibergen
Francy Maarse, Eibergen
Hennie Wieland, Eibergen
Gerrie Mensink, Lichtenvoorde
Peter Nieuwenhuis, Lichtenvoorde
Laurens Wildenburg, Lichtenvoorde
Bas Hooglugt, Lichtenvoorde
Ben Boschker, Aalten
Gerrit Heusinkveld, Aalten
Henk Wiggers, Winterswijk
Mario Bekke, Winterswijk-Kotten
Marion van Noord, Winterswijk
Annet Elburg, Winterswijk
Mariëtte Grosfeld, Hengelo O
Henk ter Grote, Hengelo O

Helaas zijn de volgende leden in de afgelopen periode overleden:

Ons ere-lid H.J. Smeenk op 29-2-2016. Hij was lid vanaf 1988.
Lucy Krabbenborg op 30-1-2016. Zij was lid vanaf 2013.

Gidsencursus

Gidsencursus: Een gretige groep groenlingen.

Groenlingen komen meestal in groepen aan de voertafel en om deze helemaal leeg te eten. Meestal in meerdere keren want de goede plekken weten ze onderling wel door te geven. Na het cursusonderdeel vogels is dit wel een vergelijking die op de groep deelnemers van de Gidsencursus van toepassing is. De hele groep komt trouw elke veertien dagen bijeen in de Kruidenhof want er is wat voor hen te halen. Kennis en dat gaat er in als graankorrels op een voertafel. Ieder zoekt er voor zichzelf uit welke korrels ze er uit willen pikken om hun honger naar kennis te stillen. Ze geven het ook aan elkaar door, weet je dat of dit en daar is het ook heel bijzonder om nieuwe zaadjes te vinden.

Deze laten ze her en der wel vallen en ontkiemen daar weer om nieuwe belevenissen te laten opkomen. Het zit de deelnemers in het bloed. Het zijn groenlingen tot in de toppen van de tenen en vingers maar ook de tong en de oren en de ogen zijn aan het begin van elke cursusbijeenkomst tot in de puntjes op scherp op om er zoveel mogelijk van te weten te komen. Een groep die van wanten weet en geen mogelijkheid onbenut laat om alle zintuigen in te zetten voor hun ultieme beleving van die dag. De gehele bijeenkomst zitten ze actief voor op de stoel om alles wat geboden wordt tot zich te nemen. Het liefst dan weer naar buiten. Dan speuren ze naar nog meer nieuwe korrels "Groenvoer" om deze vervolgens in de praktijk te laten bezinken en te verteren.

Groenlingen doen dat niet alleen, samen als groep ben je sterker. Je vertelt elkaar welke kenniskorrels waar te vinden zijn en waarom dat zo is. Zo leren ze veel van elkaar want elke korrel is een weetje dat het samen komen en samen zoeken naar groene belevenissen zo leuk maakt.

Als je denkt dat ze als groep alleen maar consumeren dan heb je het mis want deze groep is kritisch. Niet alleen voor zich zelf maar ook voor de inrichters van de voertafel (de docenten) en de landschapsbeheerders (het begeleidingsteam). Met Tops en Tips worden alle leden uit de groep geholpen om hun eigen presentaties telkens weer te verbeteren. Hiermee wordt de dis voor de komende luisteraars telkens verbeterd. Die resultaten vinden we terug in de vijf minuten praatjes en de biologische momenten die een volgende keer weer ten gehore en tot beleving worden gebracht.

Deze groep groenlingen, een groep cursisten met een groot groen hart, lijkt zich daarom te ontwikkelen tot een mooi geheel.

Samen weten ze de weg naar de kennis en kundedis bijzonder goed te vinden. Daarmee goed gevoed weet deze groep zich wel een weg te vinden in de wereld van nieuwe en groene mogelijkheden. Voldoende gesterkt om later alleen uit te kunnen vliegen, naar een eigen bestemming.

• Ben ter Braak

Project waterzuivering Neede

De ontwikkeling van de voormalige waterzuivering Neede tot natuur- en educatiepark is weer een stukje verder.

Begin april is een presentatie gehouden voor de wethouders Han Boer en Joke Pot en enkele ambtenaren. De reactie hierop was zeer positief. Er is een concept projectplan gepresenteerd aangevuld met plaatjes van een mogelijke invulling. De afspraak is gemaakt om het projectplan definitief te maken en dit te presenteren aan de raad. Als dit wordt goedgekeurd kunnen we aan de slag onder de voorwaarde van een positieve uitslag van een bodemonderzoek. De eerste stap zal dan zijn het oprichten van een stichting om fondsen te kunnen werven. Dit is ook van belang om het IVN Oost-Achterhoek en de Stichting Vleermuizendorp Neede financieel buiten schot te houden. Vervolgens zal het terrein veilig en toegankelijk moeten worden gemaakt. De kosten hiervoor zullen door de gemeente worden gedragen. De verdere onderdelen zoals het ombouwen van een voormalig waterfilter tot expositieruimte voor de SVDN en het ombouwen van een gebouwtje tot werkplaats, zullen d.m.v. subsidies moeten worden gerealiseerd. Hier zijn al uitvoerig gesprekken over gevoerd en het project wordt als zeer kansrijk gezien. Al met al is het oorspronkelijke idee, om een stukje natuur aan de burgers van Berkeland te schenken in het kader van het 25-jarig bestaan, enigszins uit de hand gelopen. Maar als het allemaal lukt, ontstaat er een natuurpark waar educatie over natuur en milieu de hoofdrol speelt. Het park met achterliggend weiland kunnen een prachtige invulling krijgen en een waardevolle verbinding vormen met het landschap. Een project waar we als IVN Oost-Achterhoek en Stichting Vleermuizendorp Neede trots op kunnen zijn.

• Jacqueline Borghers-Collou

Vacatures

In de vorige Gentiaan werd er op deze plaats gevraagd om versterking van de Werkgroep Promotie en we zijn blij dat Marja Hoffmann zich hiervoor heeft aangemeld.

Binnenkort komen er twee vacatures in het bestuur en wel de secretaris (per 1 september) en de penningmeester (treedt af op de ALV van 2017).

Daarnaast zou het ook heel prettig zijn als we in 2017 weer met een jeugdwerkgroep van start konden gaan.

Heeft u interesse laat het ons weten via gertrudebomer@chello.nl.

• Het bestuur

Activiteiten

Op deze pagina's een aantal impressies van activiteiten zoals thema-avonden en wandelingen, op onze website is in een aantal gevallen meer te lezen en te zien.

Wandeling Heksen- tocht op het Wievenveld

Op zondag 20 maart 2016 is de wandeling 'Heksentocht op het Wievenveld', georganiseerd door de afdelingen IVN en KNNV Oost-Achterhoek.

Naast heksen zou het in dit prachtige gebied van Marke Mallum vooral over natuur en cultuur gaan. De wandeling start om 14:00 uur bij de Kruidenhof aan de Mallemsemlenweg in Eibergen, waar zich 40 wandelaars hebben verzameld. De vier groepen, geleid door gediplomeerde IVN natuurgidsen, krijgen voordat ze op pad gaan informatie over de watermolen, het Muldershuis, de schutsluis en de Berkelzomp.

De watermolen, een dubbelmolen, bestond vroeger (1665) uit een olie- en eekmolen op de linker oever (stroomafwaarts gezien), en een korenmolen op de rechter. Met de eekmolen werd eikenschors vermalen tot eek of run voor de leerlooierij. De korenmolen was een z.g. dwangmolen: boeren werden verplicht hun graan daar te laten malen. De molen is een aantal keren herbouwd. In de schutsluis van Mallum blijkt zich de steenbreekvaren te hebben genesteld. Dat is bijzonder want de steenbreekvaren komt vooral op rotsachtige grond in Limburg voor, en is wettelijk beschermd. De sluis stamt nog uit de tijd van de Berkelscheepvaart tussen Duitsland en Zutphen. De sluizen waren nodig om de rivier beter bevaarbaar te maken. Tegenwoordig gaat de sluis alleen nog open bij toeristische tochtjes met de Berkelzompen.

Achter de Kruidenhof stroomt de ooit gekanaliseerde Berkel. Daar is een project gaande om opnieuw weer wat meanders aan te brengen en het hoogwater te laten "overstromen" op een daarvoor ingericht z.g. retentiegebied. Tijdens de wandeling wordt er gewezen op korstmossen op de oudere weidepaaltjes. Korstmossen zijn een samenleving (symbiose) van een alg en een schimmel. Zij overleven in de meest extreme omstandigheden. De geel gekleurde soorten houden van ammoniak en de groene van stikstof. Erg mooi is de Rode Heidelucifer met opvallende rode vruchtlichamen op de topjes waardoor het korstmos lijkt op lucifers.

Op de Schephorst aan de oude Berkelarm word stilgestaan bij de Joodse begraafplaats, die al vóór 1756 in gebruik was. Vanaf 1643 hebben zich met enige regelmaat joden in Eibergen gevestigd. De gunstige ligging vlakbij de grens maakte de plaats voor Duitse joden gemakkelijk bereikbaar. De joodse gemeente hield in 1947 officieel op te bestaan en werd vervolgens bij die van Borculo gevoegd.

Over de historie van de Kastanjefabriek (Gemavo) wordt uit de doeken gedaan dat dit de eerste textielfabriek in Eibergen was. Het werd in 1834 gebouwd door de uit Brussel afkomstige Belg Bouquié, nabij een doorwaadbare plaats, een voorde, over de Berkel. Door de bereikbaarheid over water en betere beschikbaarheid van grondstoffen uit de Nederlandse kolonie Indië, was die plek een goede strategische keuze. Bouquié overleed in 1855. Zijn graf (nr. 1) is te vinden op de RK Begraafplaats aan de Borculoseweg in Eibergen. De buitenkant en een deel van de kapconstructie van de Mallemse Kastanjefabriek is nog authentiek. Er is nu een plan om daar een hotel van te maken.

Langs de oude hoeve Vunderink, en door de poort van de voormalige Eibergse Boys, komen we in een bos. We krijgen daar uitleg over de aanwezige lariks en douglasspar. In dit bos, dat op een stuwwal van zand, klei en grind ligt, zien we ook een ca. 4000 jaar oude grafheuvel uit de bandbeker-cultuur. Iets verder, tussen het Scouting terrein en de Natuurbegraafplaats, is door grondwerkzaamheden dat zand, klei en grind goed te zien. Bij het verlaten van het bos, aan de Oude Needseweg, staat een welkome verrassing: de koffie- en thee-post.

Langs deze zandweg staan ook duidelijk herkenbare paaltjes die het fietspad markeren dat zodoende wordt gescheiden van de zandweg. Op de paaltjes staan de letters VRIGA te lezen, een afkorting van: Vereniging Rijwielpaden In de Gelderse Achterhoek. VRIGA is een na-oorlogs (1946) initiatief om gebieden meer toegankelijk te maken voor toerisme.

We komen eindelijk aan bij het Wievenveld. Hier staat het huis van Aaltjen Brouwers, de vermeende heks van weleer. In een spannend verhaal wordt duidelijk dat Aaltjen geen heks was maar door haar omgeving werd beschuldigd van toverij. Een 'brandmerk' waar ze ondanks haar, een vermogen kostende, getuigenschrift van de Heksenwaag in Oude-water (1694) nooit meer van af zou komen. De mensonterende heksenprocessen van toen zijn voor ons bijna niet

voor te stellen.

We wandelen weer veilig terug. De IVN-gidsen loodsen ons via de restanten van Hof te Mallum, waarop tegenwoordig een labyrint is te vinden, en langs het oude Loshoes Het Hofman terug naar het startpunt. Natuurlijk veel informatie en een ervaring rijker!

• Fred Groothuis Foto's: Piet Schadee

Thema-avond bijen

Verslag van de thema-avond van IVN en KNNV Oost-Achterhoek op woensdagavond 9 maart 2016, gehouden in Lichtenvoorde (kantine van Longa).

Rond 20.00 uur stroomt het zaaltje vol: 26 mensen komen luisteren naar een verhaal van René Pruysers over imkeren en wel speciaal zijn project ter verbetering van de biodiversiteit rond en in Sint Isidorushoeve. Het wordt een levendige avond, waarin vooral de vele aanwezige imkers zich niet onbetuigd laten met talrijke vragen, tips en eigen wijsheden (let op de spatie).

René in actie

Sinds 6 jaar is de spreker imker en hij is er vol van. Intussen zelf leraar bijenteelt en voorzitter van imkervereniging De Heidebloem te Haaksbergen. Hij vraagt: hoeveel imkers hier zijn dat pas sinds hoogstens 5 jaar? Dat blijkt voor de meesten te gelden; slechts 4 imkers hier zijn dat langer, maar dan ook heel lang, wel 40 jaar of meer. Maar dat de aanwas van imkers in de laatste 5 jaar groot is geweest, spiegelt zich dus ook hier vanavond bij de aanwezigen.

Er is heel veel te vinden op het internet over bijen. René geeft wat interessante sites: www.wildebijen.nl, www.bijenhotels.nl, www.nev.nl/pages/secties/bijen_wespen/. De laatste website dringt het verste door in specialistische kennis van de Hymenoptera, de bijen en wespen. NEV staat overigens voor: Nederlandse Entomologische Vereniging, die o.a. de insectenstudie bevordert.

Eerst vertelt René iets over de wilde bijen. Er zijn daarvan 360 soorten in Nederland, waarvan 65 % op de Rode Lijst staat. Ze hebben het moeilijk; op de oorzaken daarvan komen we zo terug, maar de vershraling van het landschap is een belangrijke factor. Hoe kunnen we ze een handje helpen? Zorg voor opgehouden zandpaden en oude be-

strating. Creëer zo mogelijk steilranden van zand, die niet dichtgroeien. Laat rommelhoekjes op het erf bestaan. Handhaaf oude muurtjes. Leg bloemenweiden en akkerranden met bloemen aan. Laat de verdorde planten 's winters staan. Werk met een aangepast maaibeheer. Plant en zaai vooral veel enkelbloemige planten met het oog op een afwisselende en jaarronde dracht. Plaats bijenhôtels, zelfgemaakt of gekocht. Veel van deze adviezen zijn ook van toepassing voor de teelt van honingbijen. Bijenvolken hebben het ook moeilijk. De belangrijkste oorzaken zijn:

- de varroamijt
- het gebruik van pesticiden, vooral in de landbouw
- virussen in de bijenkast (vooral het Nosema virus)
- verslechterde drachtsituatie door monoculturen in de landbouw.

Wat ertegen te doen is: dat is het terugkerende thema vanavond. Hygiëne bij het imkeren is heel belangrijk.

Rapport voor de plannen voor De Hoeve

Het verbeteren van de omgeving komt eerst aan de orde in een voorbeeldproject: Sint Isidorushoeve, het kerkdorp westelijk van Haaksbergen, kortweg De Hoeve. Vanaf 2012, het jaar van de bij, is hier een groot project in gang gezet door 5 samenwerkende imkers. Met als partners: Gemeente Haaksbergen, 2 wijkraden van de dichtbij gelegen wijken van Haaksbergen, Landschap Overijssel, Waterschap Vechtstroom en Rijkswaterstaat. René is werkzaam als projectmanager bij de gemeente Enschede en kent het klappen van de zweep. Er worden rapporten gemaakt over wat wenselijk is en haalbaar (door studenten van hogeschool Larenstein) en er wordt 250.000 euro subsidie binnengehaald. Intussen wordt er werk gemaakt van een heel scala van plannen om de omgeving van De Hoeve tot een bijentuin te transformeren. Hiervan kunnen dan meteen andere insecten, vogels en zoogdieren profiteren. Er zijn teveel plannen om alles te noemen, maar we doen er een greep uit:

De Bolscherbeek wordt nieuw ingericht. Er komt een oeverzwaluwenrand. Bij de nieuw aan te leggen N18 zullen restkavels en overhoeken worden ingeplant volgens het advies van het rapport van de studenten. In een straal van 3,5 km rond De Hoeve (zover reikt de dracht van de honingbijen) worden tal van zogenaamde Pronkstukken ingericht.

Dit zijn gebiedjes van 1 tot 2 hectare, die optimaal zijn ingericht voor bijen. Bijvoorbeeld: een boomgaard met bloemrijk grasland, een mozaïek van houtwallen en singels met diverse bomen en struiken, bouwland met wisselteelt en akkerranden, een gebied met hoogteverschillen en steilrandjes, waarin wilde bijen nesten maken, een schooltuin en herinrichting van erven in het dorp. Op een oude vuilstort verschijnt een bijenbos. Met de wandelvereniging worden ommetjes uitgezet. Op sommige plaatsen worden eiken, waar de bijen niet veel aan hebben, vervangen door kastanjes. Veel mensen zijn enthousiast geworden en werken als vrijwilliger mee. We moeten de komende zomer maar eens een kijkje nemen bij De Hoeve; we zijn nieuwsgierig geworden!

Na de pauze gaat de avond door met een algemener verhandeling over de honingbij. Er komt veel aan de orde, te veel om hier op te noemen. Bovendien wrekt zich hier dat uw verslaggever geen imker was, zodat het af en toe te technisch werd. Wat denkt u bijvoorbeeld van een levendige discussie over de voordelen van de Buckfast bij tegenover de Carnica of de Ligustica of de Mellifera? Het zijn onderrassen van de honingbij, dat had ik nog bijtijds begrepen. Maar dan dien ik wat krenten uit de pap op:

Wist u dat de economische waarde van de bijenteelt 1,4 miljard euro per jaar is in Nederland?

Wist u dat bijen kunnen communiceren door snelle bewegingen? Met een rondedansje in de korf maken ze duidelijk dat er rijkelijk stuifmeel en nectar te halen is, en met een kwispeldans in vorm van een 8 laten ze weten in welke richting. Jonge koninginnen tuten als ze uit de dop komen en de andere kwaken om te laten weten dat er teveel zijn. De imker luistert dan aandachtig.

We kregen te horen hoe een bijenvolk in de loop van een jaar door de imker begeleid wordt en welke ontwikkeling het doormaakt. Het volk begint afgeslankt in de winter met rond de 10.000 bijen, maar ontwikkelt zich in het zomer halfjaar rap tot meer dan 40.000 bijen. Dit geschiedt door het eitjes leggen van de koningin, zo'n 2000 per dag. Intussen is er de productie van nieuwe koninginnen, de bruidszwerm met de darren, en het afzonderen van nieuwe zwermen, die de imker opvangt en in een nieuwe kast plaatst. Daarbij is er sprake van een ingenieuze werkverdeling tussen huisbijen en vliegbijen. Na augustus worden de mannetjes afgedankt: de darrenslacht.

Omdat de imker de wintervoorraad in de vorm van honing wegneemt uit de kast, moet hij bijvoeren: per volk zo'n 20 kg invertsuiker. Naast het schoonmaken van kasten en raten, het opvangen van bijenvolken, het slingeren van honing moet ook de varroamijt bestreden worden. Dat gebeurt door het druppelen van oxaalzuur aan het einde van het seizoen. Al deze kwesties werden behandeld met veel opmerkingen en instemmend gemompel van de aanwezige imkers. Wie meer wil weten of wie wil weten wanneer er bij de Hoeve iets te doen is, raadplege de website: www.imkervereniginghaaksbergen.nl.

Het was een onderhoudend betoog en een geanimeerde discussie. René wist bijna van geen ophouden. Na verschillende waarschuwingstekens van Ben eindigde de avond om 22.30 uur.

Ben dankte de spreker en we gingen tevreden naar huis.

• Ton Reerink

(advertentie)

VOOR KWALITEIT TEGEN BETAALBARE PRIJZEN

Dagelijks verse aanvoer van aardappelen groente en fruit

Wij staan op de volgende markten:

DINSDAG: EIBERGEN

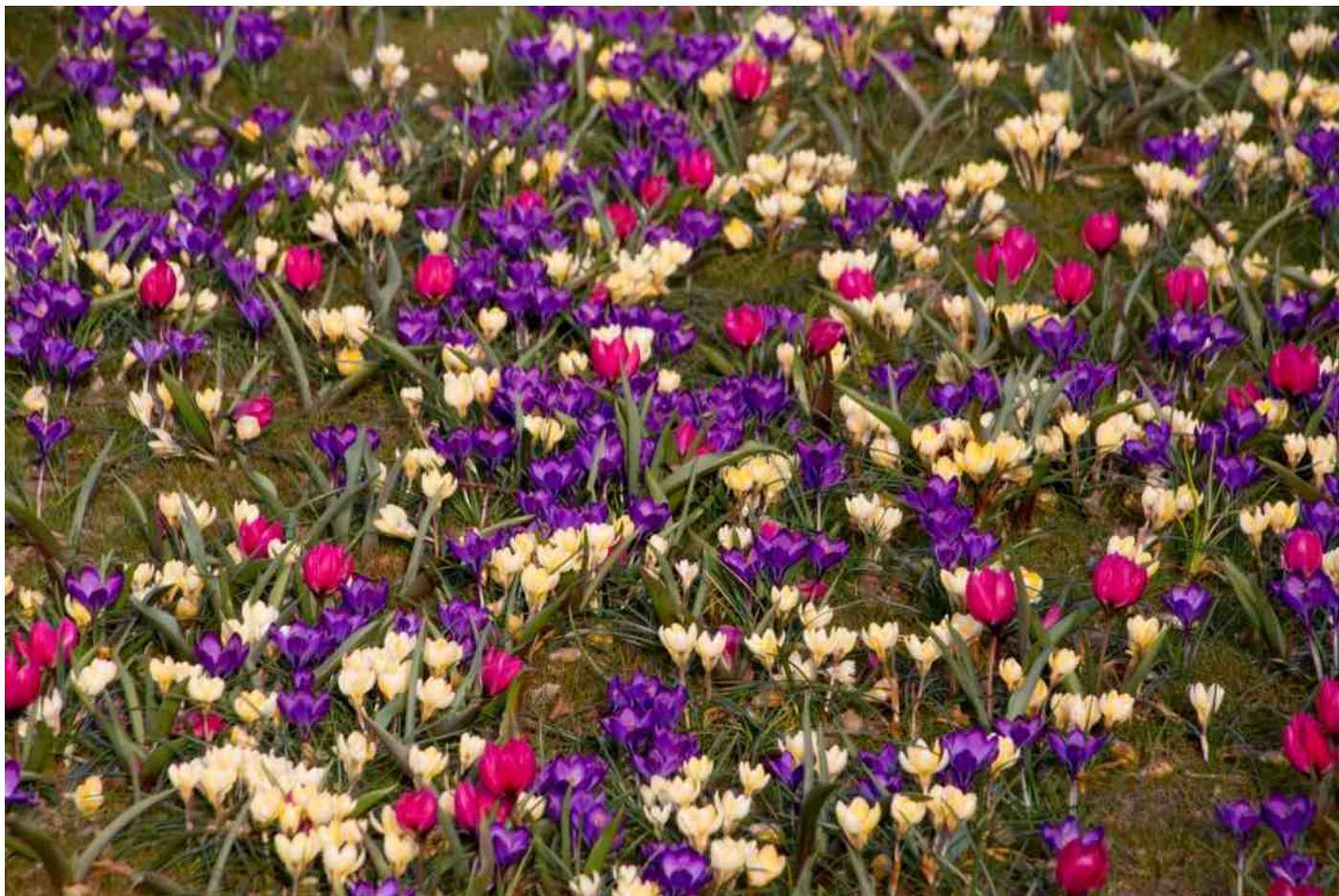
WOENSDAG: BORNE

DONDERDAG: BELTRUM

VRIJDAG: RUURLO

Lente in Eibergen

Deze foto's maakte Christien Peter in februari in Eibergen, de lente kondigde zich aan.

Kees vertelt:

Het oude bemoste en half vergane bankje bij de kikkerpoel nodigt uit er op plaats te nemen om mij te koesteren aan de prille voorjaarszon en mijn gedachten te ordenen. Ik hoorde nog een eenzame vogel, zag wat spartelende kikkers. Hier en daar een madeliefje, een hondsdrifje een late of vroege vlinder....Zo mijmerend schrok ik van die liefelijke aanblik: al die voorjaarsboden waren niet weggeweest. De winter is niet gekomen, het was een lang voorjaar! Is de verdwenen winter teken van klimaatverandering? De grote bonte specht hamerde ijverig door naar nog immer aanwezige torretjes. Maar vlakbij hoorde en zag ik de tekenen van zich herstellende economische groei. Verdwenen majestueuze eiken, asfalt en auto's overschreeuwden mijn serene voorjaars-mijmeringen. Er ontvouwde zich een beangstigend beeld van de consumptie-wereld om mij heen, en... ik maakte er zelf deel van uit. Het deed het liefelijke om mij heen ruw verbleken

Ik zag de economie graven en boren tot grote diepte voor allerlei kostbaarheden als olie en metalen en alles wat geld waard is. Ik zag de productie-consumptie economie grote wouden met alles wat er woont met vuur te gelde maken. Ik zag de economie de duisternis verdrijven, ik zag de economie ons eigen groene tehuis, onze planeet met alle dieren en planten, te gelde maken. Ik zag de economie alles verbranden voor de broodnodige energie, omdat de zon lange tijd uit de gratie gevallen was. Ik zag de economie de poolkappen en ijsvlaktes doen smelten en de aarde uitputten en zieltogend achterlaten. En dat alles voor de zo gewenste economische groei. Maar wat is groei? Helaas hangt er aan klimaat en milieu, ons eigen tehuis, geen prijskaartje. Zodat we ons eigen tehuis gratis kunnen slopen en verkopen voor veel geld.... Economische groei in optima forma!

Martergat.

Gelukkig trok het trouwe roodborstje op de steel van de schop mij van die gedachten weg en ik was weer in de wereld van de kikker, de bloemetjes, de vlinder. Net of het roodborstje op de steel van de schop mij wilde aanmoedigen een rondje te gaan op weg naar de groentetuin om te zien of ik de anti-konijnen afrastering moest repareren. Ik zag vele holen en konijnenvrees beving mij, juist toen ik met de groentetuin zou beginnen. Het bleken echter graafsporen van de steenmarter te zijn op zoek naar muizen en konijnen. Ook de doorgebeten veren van een duif verraden 's marters aanwezigheid.

Dit seizoen voor het eerst aan het werk in de groentetuin. Harken, bemesten en zaaien van vroege soorten stond op de rol. In de planten kas staat de eerste sla, raapsteeltjes, radijsjes en wat koolsoorten. En buiten de kas staat het land te wachten op wat warmte. Voor een heerlijke salade is nu volop paardebloemblad voorhanden. Ons roodborstje hield mij goed in de gaten, gelukkig voor hem ben ik geen marter.

Doorgebeten duivenveren.

En het roodborstje keek mij aan of het wou zeggen dat het zo goed was. Maar mijn gedachten op het oude bankje waren veranderd in een ultieme vraag, hoe kan de groei-economie veranderd worden in een groene samenleving waar plaats is voor planten, dieren en mensen, een samenleving in volle harmonie met elkaar. Een groene economie van het genoeg die alle medebewoners als planten en dieren tot hun recht wil laten komen.

En bij deze zoektocht kan het IVN een goede educatieve gids zijn!

Toen ben ik maar het kistje viooltjes uit gaan planten, zo tegen de Paasdagen.

Voor de konijnen hoeven de viooltjes niet bang te zijn.

• Kees de Rooij

De havik

In het bos tegenover ons huis broedt de havik. Het nest heb ik bij toeval ontdekt, in een dicht naaldbosje aan de rand van een stuk bouwland (gebruikt als maisakker), waar geen paden lopen en het dus heel rustig is.

Roofvogelnesten gaan vaak langer dan een jaar mee. Soms zijn er in een territorium meerdere nesten te vinden, waarvan er één wordt uitgekozen.

Dat kan hetzelfde nest zijn als het voorgaande jaar, of een ander. Het gebruikte nest wordt 'versierd' met jonge, groene twijgjes. Zo kun je goed zien of het nest bewoond wordt.

Het nest, ook wel 'horst' genoemd, is meestal in een oude boom te vinden. Het grootste deel van de nestbouw wordt door de havikman gedaan.

Jonge haviken hebben een groenachtige oogkleur. Bij het ouder worden verandert dit van fel geel in oranje.

Het verenkleed van de jonge vogel is bruin met druppelvormige, in de lengte gerichte vlekken. De volwassen havik heeft horizontale strepen op een witachtige ondergrond. Het verschil is goed te zien.

De havik heeft relatief korte, afgeronde vleugels, waardoor hij heel wendbaar is. De vogel jaagt in bosachtig terrein op kleinere vogels, die hij meestal te pakken krijgt door een korte, flitsende aanval.

Maar hij gebruikt ook zijn gehoor bij het opsporen van prooien.

Verenkleed volwassen havik.

In januari kun je alweer haviken horen roepen als voorbereiding op het broeden. Het indrukwekkende geluid van de balts draagt ver: je vogelaarshart gaat er sneller van kloppen! Maar de vogel zelf heb ik nog nooit gezien. Misschien omdat hij jaagt in het bos en zelden in open terrein...?

Onze buurvrouw wel en wel op een voor haar niet zo leuke manier: de havik had een jonge hen uit de kippenren gepakt. Tja, dat was een lekker hapje waar de vogel even mee vooruit kon!

Voorals je weet dat deze vogel een houtduif al een hele maaltijd vindt...

Haviken kunnen wel de helft van de jonge Vlaamse gaaien in hun gebied opeten. Toch blijft de populatie van de gaai, over langere tijd gezien, op peil.

Verenkleed jonge havik.

In het najaar en de winter leven haviken voor een groot deel van duiven, vooral houtduiven.

Eind mei, begin juni vliegen de jonge spreeuwen uit en vormen dan een dankbaar doelwit.

In juni en juli staat de jonge Vlaamse gaai op het menu.

Komen in het najaar de koperwieken en kramsvogels uit het noorden binnen, dan vinden we resten van deze vogels, geplukt door de havik.

Vrouw havik is met een spanwijdte tot 125 cm bijna net zo groot als de buizerd. Mede daardoor kan zij ook grotere prooien (zoals de kip van de burenl!) pakken.

Manlief is 'maar' 105 cm.

Vliegbeeld: een havik heeft een langere staart dan de buizerd. Maar ik blijf het lastig vinden om roofvogels te onderscheiden... Dus misschien heb ik wel vaker een havik gezien en dacht dat het een buizerd was?

Veel naar buiten mensen en de verrekijker in de aanslag!

• Els van Dijk

(advertentie)

**RUIM 30.000 TECHNISCHE ARTIKELEN
UIT VOORRAAD LEVERBAAR**

**IJZERWAREN • TUIN EN PARK • CONSTRUCTIE
MECHANISATIE • TECHNIEK**

(advertentie)

Hendriks
**Landschapsonderhoud
en de kleine tuin.**

Dorpsstraat 85
7136 LJ Zieuwent
Tel: 0544-352043

Agenda

Zondag 17 april KNNV/IVN Oost-Achterhoek

Wandeling bij Ratum.

Thema: 250 jaar Nederlands-Duitse grens.

Aanvang: 14.00 uur.

Startplaats: Hoek Ratumseweg/Sellinkweg (bij boerderij Lintum) te Ratum.

Zaterdag 23 april KNNV Oost-Achterhoek

Verzamelexcursie Mossen in de bossen van het Woold.

Vertrek: 10.00 uur vanaf Cultureel Centrum De Storm in Winterswijk per auto.

Woensdag 27 april KNNV Oost-Achterhoek

Mossen determineeravond.

Aanvang: 20.00 uur.

Locatie: De werkstee bij Fred Bos, Bocholtsestraat 49, 7102 BT Winterswijk.

Zondag 8 mei KNNV Oost-Achterhoek

Excursie naar de randgebieden van het Vragenderveen.

Vertrek: 13.00 uur vanaf de parkeerplaats aan de rand van de bufferzone aan de Maneschijnweg in Vragender.

Zondag 8 mei IVN NMA

Wandeling langs het Kienveen.

Thema: Droge heide, natte heide.

Aanvang: 14.00 uur.

Startplaats: Hoek Lochemseweg-Oude Vordenseweg, Lochem

Woensdag 11 mei IVN/KNNV Oost-Achterhoek

Thema-avond: Vlinders.

Aanvang: 20.00 uur.

Locatie: De Huve, Grotestraat 52, 7151 BD Eibergen.

Zondag 15 mei IVN/KNNV Oost-Achterhoek

Wandeling Beltrum/Ruurlo.

Thema: Nieuwe natuur langs de Slinge.

Aanvang: 14.00 uur.

Startplaats: Parkeerplaats café Mentink, Groenloseweg 57, 7261 RM Ruurlo.

Zaterdag 21 mei

Busreis IVN Oost-Achterhoek: zie informatie in deze Gentiaan.

Zaterdag 28 mei KNNV Oost-Achterhoek

Vogelexcursie Grote Goor, Slingepas en Schaarsbeek bij Bredevoort.

Vertrek: 06.30 uur vanaf het VVV-kantoor te Winterswijk per auto en vanaf 07.00 uur van 't Zand in Bredevoort.

Zaterdag 4 juni KNNV Oost-Achterhoek

Floron-excursie naar Tolkamer.

Vertrek: Om 10.00 uur bij station Zevenaar.

Zondag 5 juni KNNV Oost-Achterhoek

Libellenexcursie in het Meddoseveen.

Vertrek: 10.30 uur van het VVV-kantoor in Winterswijk per fiets.

Zondag 12 juni IVN NMA

Wandeling Koolmansdijk.

Thema: Orchideeën in het veld.

Aanvang: 14.00 uur.

Startplaats: Parkeerplaats Staatsbosbeheer, Koolmansdijk, 7173 NC Lievelede.

Zondag 15 juni KNNV Oost-Achterhoek

Fietsexcursie naar het Woold en aangrenzend Duitsland.

Vertrek: 19.00 uur vanaf het VVV-kantoor in Winterswijk.

Zondag 19 juni IVN/KNNV Oost-Achterhoek

Wandeling bij Lievelede.

Thema: Grijzeveld, leven op de hei.

Aanvang: 14.00 uur.

Startplaats: Loreto, Kloosterstraat 5, 7137 MZ Lievelede.

Donderdag 23 juni IVN NMA

Wandeling Landgoed Beekvliet bij Borculo.

Thema: Vol geuren en kleuren.

Aanvang: 19.00 uur.

Startplaats: Witte huis "Jachtschut" halverwege Borculo en Barchem.

Zondag 10 juli IVN NMA

Wandeling rond kasteel Ruurlo.

Thema: Zomer om en bij het kasteel.

Aanvang: 14.00 uur.

Startplaats: Parkeerplaats kasteel Ruurlo.

Zondag 17 juli IVN/KNNV Oost-Achterhoek

Wandeling bij Neede.

Thema: Natuurontwikkeling.

Aanvang: 14.00 uur.

Startplaats: Hoek Elmansdijk/Aaftinkdijk.

Zondag 24 juli KNNV Oost-Achterhoek

Libellenexcursie landgoed Het Mentink en omgeving Winterswijk.

Vertrek: 10.30 uur vanaf het VVV-kantoor in Winterswijk per fiets.

Zondag 24 juli IVN NMA

Fietstocht rondom Vorden.

Thema: Invloed van de landgoedeigenaren op het landschap.

Aanvang: 14.00 uur.

Startplaats: Parkeerplaats bij kasteel de Wildenborch, Wildenborchseweg 20, 7251 KG Vorden.

Zaterdag 14 augustus IVN NMA

Wandeling landgoed Verwolde.

Thema: Beetje geschiedenis, beetje natuur.

Aanvang: 14.00 uur.

Startplaats: Parkeerplaats bij Huis Verwolde, Jonker Emilelaan 4, Laren (Gld).

BURO @LLOU

TUIN & LANDSCHAPSONTWERP

- Tuinontwerp voor particulieren, instellingen en bedrijven.
- (Her)inrichting van boerenerven.
- Landschapsplannen.
- Cursussen.
- Advies.

www.burocollou.nl

Buro Collou is een **ontwerpbureau** dat zowel grootschalig als kleinschalig werkt. Grootschalig in de vorm van bijvoorbeeld **landschapsplannen** en kleinschalig in de vorm van **tuinen** voor particulieren en instellingen. Natuur en milieu zijn in alle gevallen belangrijk voor de ontwerpkeuzes. Streekeigen beplanting, landschappelijke context en duurzame materialen zijn het uitgangspunt. Buro Collou maakt (her)inrichtingsplannen voor boerenerven, bijvoorbeeld in het kader van functieverandering, waarbij het streekeigen karakter van huis en erf voorop staat.

Looweg 10 7152AL Eibergen 0545-479765 jac@burocollou.nl

www.burocollou.nl

Buro Collou is aangesloten bij vereniging 'Wilde Weelde' vakgroep natuurrijke omgeving.

Buro Collou draagt het IVN een warm hart toe.

